

Broj: 03-45-2591-2/2024
Bihać, 14.03.2024.godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNSKO-SANSKI KANTON
SKUPŠTINA KANTONA

SKUPŠTINA UNSKO-SANSKOG KANTONA

PREDMET: Informacija o stanju sigurnosti od vršnjačkog nasilja u školama na području Unsko-sanskog kantona za 2023. godinu, dostavlja se

Na osnovu člana 96. i 181. Poslovnika Skupštine Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 9/17 i 11/21), u prilogu vam dostavljamo Informaciju o stanju sigurnosti od vršnjačkog nasilja u školama na području Unsko-sanskog kantona za 2023. godinu, uz sljedeće:

O b r a z l o ž e n j e

Vlada Unsko-sanskog kantona je na svojoj 30. sjednici održanoj dana 14.3.2024. godine razmatrala i Zaključkom broj: 03-02-51-365/2024, primila na znanje Informacija o stanju sigurnosti od vršnjačkog nasilja u školama na području Unsko-sanskog kantona za 2023. godinu, broj: 05-04/04-1-04-34/24 od 21.2.2024. godine, obrađivača Ministarstva unutrašnjih poslova, koja vam se upućuje na razmatranje.

S poštovanjem.

Prilog: Informacija o stanju sigurnosti od vršnjačkog nasilja u školama na području Unsko-sanskog kantona za 2023. godinu (4x)

Dostavljeno:
1. Naslovu
2. a/a

Na osnovu člana 16. Zakona o Vladi Unsko-sanskog kantona ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj 5/08), na prijedlog Ministarstva unutrašnjih poslova, Vlada Unsko-sanskog kantona na 30. sjednici, održanoj dana 14.3.2024. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I

Prima se na znanje Informacija o stanju sigurnosti od vršnjačkog nasilja u školama na području Unsko-sanskog kantona za 2023. godinu broj: 05-04/04-1-04-34/24 od 21.2.2024. godine i ista se upućuje Skupštini Unsko-sanskog kantona na razmatranje.

II

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 03-02-51-365/2024
Bihać, 14.3.2024. godine

PREMIJER KANTONA
Nijaz Hušić, MA

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I
HERCEGOVINE
UNSKO-SANSKI KANTON
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH
POSLOVA**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND
HERZEGOVINA
THE UNA-SANA CANTON
MINISTRY OF THE INTERIOR**

UPRAVA POLICIJE

**Broj: 05-04/04-1-04-34 /24
Dana, 21.02.2024.godine**

**INFORMACIJA
O STANJU SIGURNOSTI OD
VRŠNJAČKOG NASILJA U ŠKOLAMA
NA PODRUČJU UNSKO – SANSKOG KANTONA
ZA 2023.GODINU**

Bihać, februar 2024. godine

SADRŽAJ

I UVOD	3
A - Opća zapažanja o vršnjačkom nasilju	4
II STANJE SIGURNOSTI OD VRŠNJAČKOG NASILJA U ŠKOLAMA NA PODRUČJU UNSKO – SANSKOG KANTONA	7
A - Uopćeno stanje vršnjačkog nasilja u 2023.godini.....	7
III OCJENA STANJA	15
A - Osnovna ocjena	15
B - Rezime	16
C - Prijedlog mjera	17

I – UVOD

Vršnjačko nasilje je ozbiljan društveni problem i danas je jedan od najčešćih oblika kršenja osnovnih prava i interesa djece. Osnovno pravo svakog djeteta, pravo na život i razvoj, ne samo da je povrijeđeno već i ozbiljno ugroženo različitim oblicima nasilja koje na dijete ostavlja trajne i teške fizičke i psihičke posljedice.

Kako se nasilje dešava svugdje: u učionici, hodnicima, na igralištima, na ulici, u javnom prijevozu svi postajemo njegovi svjedoci. Pitanje je da li ga znamo prepoznati, da li činimo dovoljno da ga spriječimo, da pomognemo žrtvi, da se bavimo nasilnikom. Kako se o nasilju mnogo piše, ono je udarna vijest u medijima, pa se smatra da ga ima više nego ranije. Koliko su te procjene tačne, teško je reći bez pravih i sveobuhvatnih istraživanja. S obzirom da se o vršnjačkom nasilju sve više govori što je dobro, samim tim ga je lakše uočiti, prepoznati i spriječiti.

Nasilje među djecom obuhvata širok spektar agresivnih ponašanja koja se događaju među djecom, od rješavanja sukoba nasilnim putem, neprihvatljivog izražavanja ljutnje ili frustracije, do ozbiljnih incidenata uz upotrebu predmeta podesnih za nanošenje povreda ili/i oružja.

Nasiljem među djecom i mladima smatra se svako namjerno fizičko ili psihičko nasilno ponašanje usmjereno prema djeci i mladima od strane njihovih vršnjaka, učinjeno s ciljem povređivanja, izlaganju poniženjima i javom ruglu s ciljem vlastiog uzdizanja u očima vršnjaka a koje se neovisno o mjestu izvršenja može razlikovati po obliku, težini, intenzitetu i vremenskom trajanju i koje uključuje ponavljanje istog obrasca i odražava neravnopravan odnos snaga (jači protiv slabijih ili grupa protiv pojedinca).

Međutim, moramo istaći, da se policija uglavnom susreće sa posljedicama vršnjačkog nasilja, kada je ono eskaliralo i poprimilo ozbiljnije posljedice.

Za pravilan pristup navedenoj problematici neophodna je stručnost i visok stepen koordinacije između institucija koje se bave istom (ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike, ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, ministarstva unutrašnjih poslova, centri za socijalni rad, škole, nevladine organizacije i mediji).

Iako je vidljiv napredak, posebno kada su u pitanju edukacije, koje su sve brojnije i raznovrsnije, bitno je napomenuti da se i dalje svi slučajevi vršnjačkog nasilja ne prijavljuju policiji, a lakši oblici rješavaju se na nivou škola, roditelja i centra za socijalni rad. Pojedini oblici se i ne otkriju, jer žrtve iz raznih razloga trpe i prikrivaju nasilje, svjesno trpe maltretiranje i poniženje, što ne omogućava rješavanje ove problematike jer se nasilje produžava i postaje intenzivnije. Istraživanja su pokazala da mnoga djeca (žrtve) ne prijavljuju nasilje, iz razloga što se nasilnici (počiniooci) nedovoljno ili nikako ne sankcionišu. I dalje su prisutni strah, zablude, nedovoljna informiranost i slaba educiranost, kako bi se prije svega nasilje prepoznalo, a što se može prevazići kvalitetnom edukacijom i proaktivnim radom svih nadležnih.

Na osnovu održanih sastanaka policijskih službenika, RPZ policajaca, sa predstavnicima menadžmenta osnovnih i srednjih škola, sačinjeni su planovi aktivnosti sa ciljem održavanja edukativnih predavanja u izabranim osnovnim i srednjim školama na USK-a, na temu „Društveno neprihvatljivo ponašanje, maloljetnička delikvencija, međuvršnjačko nasilje, vandalizam, cyberbullyig (nasilje na internetu), obaveze, dužnosti i posljedice“. U promatranom periodu održano je ukupno 76 predavanja u osnovnim i srednjim školama na kojim je bilo prisutno 3855 učenika (PS Bihać 20 predavanja-prisustvovalo 1112 učenika, PS Bosanski Petrovac jedno predavanje-prisustvovalo 50 učenika, PS Cazina 10 predavanja-prisustvovalo 1100 učenika, PS Sanski Most 14 predavanja-prisustvovalo 240 učenika, PS Ključ 2 predavanja-prisustvovala 63 učenika, PS Velika Kladuša 7 predavanja-prisustvovalo 420 učenika, PS Bosanska Krupa 12 predavanja-prisustvovalo

486 učenika, PS Bužim 7 predavanja-prisustvovala 220 učenika i SKP 3 predavanja-prisustvovala 164 učenika).

U toku 2023. godine policijski službenici PS Sanski Most mjesečno su u Sali Općinskog vijeća Sanski Most održavali sastanke sa predstavnicima Centra za socijalni rad, Centra za mentalno zdravlje, službenike Općine Sanski Most, te direktore i pedagoge osnovnih i srednjih škola na području Općine Sanski Most, na temu „Devijantno ponašanje učenika i vršnjačko nasilje“ gdje se razgovaralo o problematici u školama i o mogućem rješavanju određenih problema.

O vršnjačkom nasilju, Uprava policije, Ministarstva unutrašnjih poslova Unsko – saskog kantona, kroz svoje informacije redovno izvještava Vladu i Skupštinu USK.

A – Opća zapažanja o vršnjačkom nasilju

Nasilje među vršnjacima u zadnje vrijeme često je zastupljena tema istraživanja, stručnih skupova, televizijskih emisija, novinskih članaka pa i svakodnevnih razgovora onih koji rade s djecom i mladima.

Kod definiranja pojma vršnjačko nasilje često nailazimo na teškoće. Naime, nasilje je usko povezano s pojmovima kao što su: sukob i zlostavljanje. Nerijetko se sukob smatra nasiljem, iako on to nije. Sukob je posljedica različitosti u mišljenjima, željama, opažanjima, vjerovanjima, stavovima. On je svakodnevnik i javlja se na svim mjestima gdje djeca i mladi borave: vrtići, škole, porodica itd.

Vršnjačko nasilje ili nasilje među školskom djecom ili nasilje u školama (bullying) podrazumjeva agresivno ponašanje u kome je namjera da se ugrozi druga osoba. Pored namjere, karakterišu ga nesrazmjer snaga i ponavljanje kroz duže vrijeme. Upravo zbog ponavljanja, treba ga razlikovati od izoliranih lakših slučajeva (oblika) negativnog ponašanja, te bezazlenih šala koje su dio igre ili imaju prijateljsku osnovu.

Zlostavljanje je posebna vrsta nasilja koje traje dulje vrijeme, stalno se iskazuje prema istom pojedincu ili grupi od strane pojedinca ili grupe. Može imati oblik prijetnji, tjelesnih ozljeda, odbacivanja, ruganja, zadirkivanja, ogovaranja, otuđivanja stvari, prenesene agresije prema objektima (vandalizam u školama, pisanje raznih grafita).

Po oblicima razlikujemo direktno i indirektno nasilje, zatim verbalno i fizičko, a imamo i četiri podvrste nasilja i to psihičko i emocionalno nasilje, seksualno, kulturalno i ekonomsko.

Direktno nasilje se prepoznaje po razmjerno otvorenim i direktnim napadima na žrtvu (ruganje, ponižavanje, vrijeđanje, kritiziranje, naređivanje, naguravanje, udaranje, čupanje), a u indirektno spadaju oblici poput: društvene izolacije, ignoriranja, ogovaranja, nagovaranje drugih da nekome naude.

Fizičko je nasilje ono koje se najlakše uočava, a uključuje udaranje, štipanje, čupanje, naguravanje i slično. Verbalno nasilje često prati fizičko, a uključuje: vrijeđanje, širenje glasina, zadirkivanje, ismijavanje i sl.

Psihičko i emocionalno nasilje uključuje namjerno isključivanje žrtve iz zajedničkih aktivnosti razreda ili grupe, nazivanje pogrđnim imenima, širenje glasina s ciljem izolacije, oštećivanje djetetovih stvari. Ovim se postupcima djetetu nanosi duševna bol i sramota, seksualno nasilje podrazumijeva neželjeni fizički kontakt, spolno uznemiravanje i dobacivanje, uvredljive komentare, kulturalno nasilje podrazumijeva vrijeđanje na nacionalnoj, religijskoj i rasnoj osnovi i ekonomsko nasilje podrazumijeva krađu i iznuđivanje novca.

U posljednje vrijeme nasilje putem interneta ili mobilnog telefona (cyberbullying) je sve aktuelniji oblik nasilja, a najčešće se odnosi na vrijeđanje, uznemiravanje, slanje prijetećih i uvredljivih poruka, lažno predstavljanje, podsticanje na mržnju i nasilje i sl., a žrtvu navodi na iznošenje ličnih podataka, otkrivanje porodičnih prilika, pristupanje raznim grupama čiji ciljevi mogu biti opasni po dijete.

Ono što ga razlikuje od drugih vrsta nasilja je činjenica da djeca istom mogu biti izložena i tamo gdje su do sada bili potpuno sigurni i da to nasilje, za razliku od drugih, može trajati 24 sata svakog dana u nedjelji.

Vršnjačko nasilje je veoma ozbiljan oblik nasilja koji za posljedicu po žrtvu može imati, čak i ubistvo ili samoubistvo (suicid).

Glavni i krajnji cilj svakog društva je „škola bez nasilja“, ali kada se promatra i analizira ovakav vid nasilja potrebno je imati u vidu tranziciju društva, teško ekonomsko-socijalno stanje naročito u nekim porodicama, nezaposlenost i slabljenje roditeljske brige, kao i sam uticaj porodice na djecu, poremećen sistem vrijednosti u kome se dio mladih identifikuje sa kriminogenim licima, uticaj medija itd.

Taj nedostatak pažnje jedan dio mladih pokušava nadoknaditi kroz vršenje nasilja nad svojim vršnjacima u školi, kojim se ugrožava sigurnost djece.

Zapažanja ukazuju da je prisutna nedovoljna educiranost osoblja u školama, djece, roditelja, ali i policijskih službenika, pa se zbog toga neki slučajevi ne prepoznaju i ostaju nekažnjeni, a zbog neznanja, nesigurnosti pojedinaca, straha od osude sredine slučajevi nasilja se zataškavaju, poriču i budu primijećeni tek kad eskaliraju u krivično djelo. Takođe, evidentno je da se navedeno stanje poboljšava.

Ponekad se roditelji djece koja vrše vršnjačko nasilje neprimjereno ponašaju prema osoblju škola, ali i drugim učenicima ne prihvatajući činjenično stanje, negiraju krivicu vlastitog djeteta i sl., što je posljedicu i nedovoljne edukacije i informiranosti istih.

Vršnjačko nasilje ne postoji kao krivično djelo, ali se može prepoznati kroz druga krivična djela iz Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, kao što su: TTP, LTP, učestvovanje u tuči, nasilničko ponašanje, ugrožavanje sigurnosti, neovlašteno snimanje, iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije i dr.

U periodu 2019.- 2023. godina na području Unsko snskog kantona evidentirano je ukupno 265 slučajeva vršnjačkog nasilja, od kojih se 35 odnosi na KD, 59 na narušavanje JRiM i 171 na ostalo (fizički napadi, verbalni konflikt, psihičko maltretiranje, cyber, seksualno uznemiravanje, uznemiravanje). Ukupno je evidentirano 356 počinioca i 262 žrtve. Najmanji broj slučajeva vršnjačkog nasilja je evidentiran 2020.godine (30), a najveći 2023.godine (97).

Zanimljiva je usporedba podataka o vršnjačkom nasilju iz 2023.godine sa podacima iz 2019.godine, gdje je evidentno da je došlo do povećanja broja slučajeva vršnjačkog nasilja za 45 ili 86,5 %, broja počinilaca za 54 ili 84,4 %, kao i broja žrtava za 36 ili 73,5 %. Ipak statistički podaci ukazuju da podaci po godinama osciliraju.

BROJ SLUČAJEVA VRŠNJAČKOG NASILJA (2019.-2023.)

GODINA	BROJ SLUČAJEVA	KRETANJE
2019.	52	↓
2020.	30	↓
2021.	41	↑
2022.	45	↑
2023.	97	↑

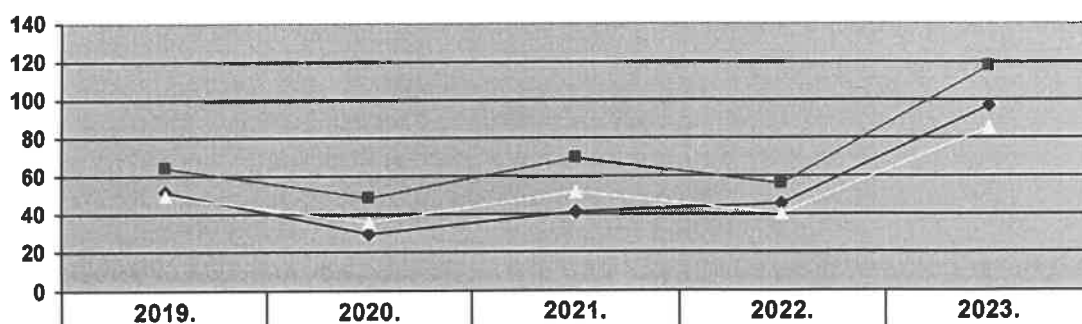
STRUKTURA VRŠNJAČKOG NASILJA (2019.-2023.)

GODINA	BROJ SLUČAJEVA			UKUPNO
	KD	NARUŠAVANJA JRiM	OSTALO	
2019.	5	12	35	52
2020.	3	8	19	30
2021.	8	10	23	41
2022.	8	14	23	45
2023.	11	15	71	

BROJ POČINILACA I ŽRTAVA (2019.-2023.)

GODINA	POČINIOCI	ŽRTVE
2019.	64	49
2020.	48	36
2021.	70	52
2022.	56	40
2023.	118	85

GRAFIČKI PRIKAZ BROJA SLUČAJEVA VRŠNJAČKOG NASILJA, POČINILACA I ŽRTAVA

—◆— Broj slučajeva	52	30	41	45	97
—■— Broj počinitelaca	64	48	70	56	118
—▲— Broj žrtava	49	36	52	40	85

II – STANJE SIGURNOSTI OD VRŠNJAČKOG NASILJA U ŠKOLAMA USK

A - Uopćeno stanje vršnjačkog nasilja u 2023.godini

Stanje vršnjačkog nasilja u 2023.godini, u odnosu na 2022.godinu karakteriše povećanje ukupnog broja slučajeva vršnjačkog nasilja, broja počinilaca i broja žrtava.

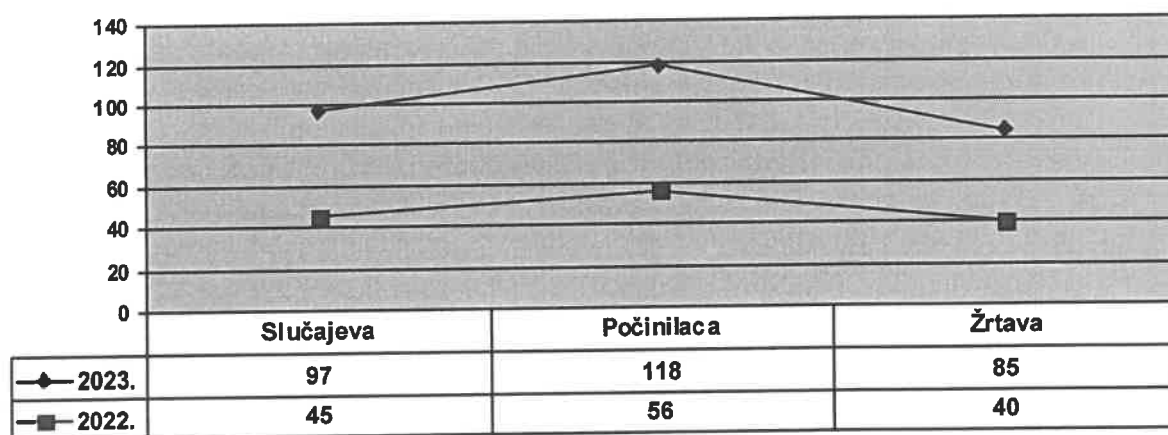
Organizacione jedinice Uprave policije u 2023.godini evidentirale su ukupno 97 slučaja vršnjačkog nasilja, što je za 52 ili 116 % više u odnosu na 2022.godinu.

Ukupno je evidentirano 118 počinioca vršnjačkog nasilja, što je više za 62 ili 111 % u odnosu na 2022.godinu i 85 žrtvi vršnjačkog nasilja što je više za 45 ili 113 %.

UPOREDNI PODACI SLUČAJEVA VRŠNJAČKOG NASILJA

GODINA	BROJ		
	SLUČAJEVA	POČINILACA	ŽRTAVA
2023.godina	97	118	85
2022.godina	45	56	40
RAZLIKA + / -	+52	+62	+45
RAZLIKA %	+116	+111	+113

GRAFIČKI PRIKAZ BROJA SLUČAJEVA VRŠNJAČKOG NASILJA, POČINILACA I ŽRTAVA ZA 2023./2022.GODINU

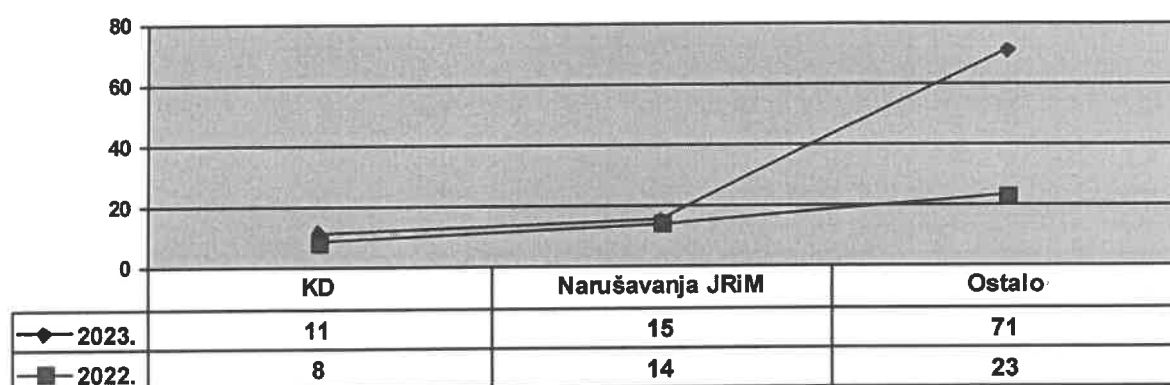
Zapažanja ukazuju da se opće stanje općenito u društvu preslikava i na ovu oblast. Roditelji pojedine djece jednostavno zanemaruju brigu o djeci ili su isti nasilni u porodici, a što dijete „upija“ i imitirajući svoje junake, ne samo iz kuće već i sa interneta i drugih medija, pa i samo postaje nasilno, te vrši nasilje nad drugom djecom. Među uzroke vršnjačkog nasilja treba ubrojati i zanemarivanje vaspitne uloge škole, nedovoljnu brigu društva o mladim, kao i sveopšti nedostatak edukacije o navedenoj problematici.

STRUKTURA VRŠNJAČKOG NASILJA 2023./2022.

GODINA	KD	NARUŠAVANJA JRIM	OSTALO
2023.	11	15	71
2022.	8	14	23
RAZLIKA +/-	+3	+1	+48
RAZLIKA %	+37,5	+7,1	+208,7

Iz tabele je vidljivo da je broj krivičnih djela počinjen vršnjačkim nasiljem povećan za 3 ili 37,5 %, u odnosu na uporedni period 2022.godine, broj narušavanja JRiM za 1 ili 7,1 %, kao i broj ostalih slučajeva za 48 ili 208,7 %.

GRAFIČKI PRIKAZ STRUKTURE VRŠNJAČKOG NASILJA 2023./2022.

U ostale slučajeve vršnjačkog nasilja (71) spadaju psihičko maltretiranje-23, fizički napad-17, uznemiravanje-19, cyber uznemiravanje-6, verbalni konflikt-5 i seksualno uznemiravanje-1, što je prikazano u narednoj tabeli.

	Psihičko maltretiranje	Fizički napad	Uznemiravanje	Cyber uznemiravanje	Verbalni konflikt	Seksualno uznemiravanje
Bihać	8	8		4		1
B.Petrovac						
Cazin	10		3			
S.Most			12			
Ključ			1			
V.Kladuša	1	6	1			
B.Krupa	2	3		2	3	
Bužim	2		2		2	
UKUPNO	23	17	19	6	5	1

Slučajevi vršnjačkog nasilja evidentirani su na području Grada Bihaća (28), Grada Cazina (26), zatim Grada Bosanska Krupa (13), Općine Sanski Most (12), Općine Velika Kladuša (9), Općine Bužim (7), Općine Bosanski Petrovac (1) i Općine Ključ (1).

STRUKTURA VRŠNJAČKOG NASILJA PO GRADOVIMA / OPĆINAMA

GRAD/ OPĆINA	STRUKTURA			
	KD	NARUŠAVANJA JRiM	OSTALO	SVEGA
Bihać	4	3	21	28
B.Petrovac	1			1
Cazin	3	10	13	26
S.Most			12	12
Ključ			1	1
V.Kladuša	1		8	9
B.Krupa	2	1	10	13
Bužim		1	6	7
2023.godina	11	15	71	97
2022.godina	8	14	23	45

Uporedni podaci slučajeve vršnjačkog nasilja 2023./2022.godina po gradovima/općinama:

GRAD/OPĆINA	BROJ SLUČAJEVA		RAZLIKA +/-
	2023.	2022.	
Bihać	28	9	+19
B.Petrovac	1	0	+1
Cazin	26	20	+6
S.Most	12	1	+11
Ključ	1	0	+1
V.Kladuša	9	5	+4
B.Krupa	13	8	+5
Bužim	7	2	+5

Do povećanja broja slučaja vršnjačkog nasilja došlo je na području svih gradova/općina i to Grada Bihaća (za 19 slučaja), Općine Sanski Most (za 11 slučaja), Grada Cazina (za 6 slučaja), Općine Bužim (za 5 slučaja), Grada Bosanska Krupa (za 5 slučaja), Općine Velika Kladuša (za 4 slučaja), Općine Ključ (za 1 slučaj) i Općine Bosanski Petrovac (za 1 slučaj).

Struktura počinioca vršnjačkog nasilja

U 2023.godini evidentirano je 118 počinitelja (više za 62 ili 111 %, u odnosu na uporedni period 2022.godine). Od evidentiranih počinitelja 96 su muški (više za 42 ili 77,8 %, u odnosu na 2022.godinu) i 22 ženska počinioca (više za 20 ili 1000 %, u odnosu na 2022.godinu). Na muške počinioce odnosi se 81,4 %, a na ženske 18,6 % od ukupnog broja prijavljenih počinioca.

TABELARNI PREGLED POČINILACA SA POLNOM I STAROSNOM STRUKTUROM PO GRADOVIMA/OPĆINAMA

GRAD/ OPĆINA	POČINILACA	POLNA STRUKTURA		STAROSNA STRUKTURA			
		M	Ž	Do 14	14-16	16-18	Preko 18
Bihać	41	37	4	13	25	1	2
B.Petrovac	3	3			3		
Cazin	32	21	11	2	21	8	1
S.Most	2	2		2			
Ključ	2		2		2		
V.Kladuša	10	8	2	2	3	5	
B.Krupa	16	14	2	3	11	2	
Bužim	12	11	1	1	11		
2023. godina	118	96	22	23	76	16	3
2022. godina	56	54	2	10	13	25	8
RAZLIKA +/-	+62	+42	+20	+13	+63	-9	-5
RAZLIKA %	+111	+77,8	+1000	+130	+485	-36	-62,5

Po starosnoj strukturi najbrojniji su počinioci od 14-16 godina (76), zatim počinioci do 14 godina starosti (23), počinioci od 16 - 18 godina (16), a najmanji je broj počinioca preko 18 godina starosti (3).

Do povećanja je došlo kod počinioca starosne dobi do 14 godina (za 13 ili 130%) i počinioca starosne dobi od 14-16 godina (za 63 ili 485%), dok je do smanjenja došlo kod počinioca starosne dobi od 16-18 godina (za 9 ili 36%) i počinioca starosti preko 18 godina (za 5 ili 62,5%).

Struktura žrtvi vršnjačkog nasilja

U navedenim slučajevima vršnjačkog nasilju evidentirano je 85 žrtava (više za 45 ili 112,5 %, u odnosu na 2022.godinu), od čega 52 ili 61 % muških i 33 ili 39 % ženskih žrtava. Broj muških žrtava je povećan za 18 ili 52,9 %, a broj ženskih žrtava povećan za 27 ili 450 %, u odnosu na 2022.godinu.

TABELARNI PREGLED ŽRTAVA SA POLNOM I STAROSNOM STRUKTUROM PO GRADOVIMA / OPĆINAMA

GRAD/ OPĆINA	BROJ ŽRTAVA	POLNA STRUKTURA		STAROSNA STRUKTURA			
		M	Ž	Do 14	14-16	16-18	Preko 18
Bihać	34	20	14	9	24	1	
B.Petrovac	1	1		1			
Cazin	19	10	9	2	11	6	
S.Most	2	2		2			
Ključ	1		1		1		
V.Kladuša	8	5	3	5	1	3	
B.Krupa	13	9	4	5	7	1	
Bužim	7	5	2	1	6		
2023.godina	85	52	33	25	50	11	0
2022.godina	40	34	6	11	12	13	4
RAZLIKA +/-	+45	+18	+27	+14	+38	-2	-4
RAZLIKA %	+112,5	+52,9	+450	+127	+317	-15,4	1100

Najbrojnije su žrtve starosti od 14 do 16 godina (50), zatim starosti do 14 godina (25) i starosti od 16 do 18 godina (11), dok nije bilo žrtava starosti preko 18 godina. Do povećanja je došlo kod žrtava starosti do 14 godina (za 14 ili 127 %) i starosne dobi od 14 – 16 godina (za 38 ili 317 %), a do smanjenja je došlo kod žrtava starosne dobi od 16 – 18 godina (za 2 ili 15,4 %) i kod žrtava preko 18 godina (za 4 ili 100 %).

Posljedice vršnjačkog nasilja

Kao posljedica vršnjačkog nasilja dva lica su zadobila teške tjelesne povrede i to na području Grada Bihaća i Grada Čazina, a 16 lica je zadobilo lakše tjelesne povrede i to na području Grada Bihaća-6, Grada Čazina-5, Općine Velika Kladuša-3, Grada Bosanska Krupa-1 i Općine Bužim-1. U 73 slučaja nastupile su ostale posljedice vršnjačkog nasilja, kao što su: modrice, nesigurnost, izbjegavanje odlaska u školu, seksualna uznemirenost i psihička uznemirenost kod žrtve, a što je vidljivo u narednoj tabeli.

GRADOVI / OPĆINE	POSLEDICE VRŠNJAČKOG NASILJA						
	TTP	LTP	OSTALE POSLJEDICE				
			NESIGURNOST	IZBJEGAVANJE ODLASKA U ŠKOLU	PSIHIČKA UZNEMIRENOST KOD ŽRTVE	SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE	MODRICE
Bihać	1	6	2	1	10		
B.Petrovac			1				
Cazin	1	5	5		12		3
S.Most					12		
Ključ					1		
V.Kladuša		3	1		4	1	
B.Krupa		1	3		12	1	
Bužim		1	2		2		
Ukupno	2	16	14	1	53	2	3

Struktura prijavioca vršnjačkog nasilja

Iz slijedeće tabele je vidljivo da su u 51 slučaju nasilje prijavili roditelji, u 22 slučaja nasilje su prijavile obrazovne ustanove, u 10 slučajeva zdravstvene ustanove, u 6 slučajeva žrtve, u 4 slučaja građani, u tri slučaja anonimno i u jednom slučaju Centar za socijalni rad.

TABELARNI PREGLED PRIJAVITELJA VRŠNJAČKOG NASILJA PO GRADOVIMA / OPĆINAMA

GRAD/ OPĆINA	RODITELJ	OBRAZOVNA USTANOVA	ŽRTVA	CENTAR ZA SOCIJALNI RAD	ZDRAVSTVEN A USTANOVA	GRAĐANI	ANONIMNO
BIHAĆ	18	6	2		1		1
B.PETROVAC		1					
CAZIN	12	4	2	1	1	4	2
S.MOST	12						
KLJUČ		1					
V.KLADUŠA	4	1	2		2		
B.KRUPA	4	4			2		
BUŽIM	1	2			4		
2023.godina	51	22	6	1	10	4	3
2022.godina	13	17	5	3	6		1

Krivična djela vezana za vršnjačko nasilje

Ukupno je evidentirano 11 KD vezanih za vršnjačko nasilje, te je u odnosu na uporedni period 2022.godine broj krivičnih djela povećan za 3 ili 37,5 %, dok je broj počinioca povećan za 8 ili 80 %.

PREGLED KRIVIČNIH DJELA POČINJENIH VRŠNJAČKIM NASILJEM PO GRADOVIMA / OPĆINAMA

NAZIV KD	Bihać	B.Petrovac	Cazin	S.Most	Ključ	V.Kladuša	B.Krupa	Bužim	UKUPNO KD	UKUPNO POČINILACA
TTP	1								1	1
LTP	1		1						2	2
Nasilničko ponašanje		1							1	3
Učestvovanje u tuči	1		1						2	4
Razbojništvo	1								1	4
Ugrožavanje sigurnosti			1						1	1
Spolni odnošaj s djetetom							2		2	2
Iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije						1			1	1
UKUPNO 2023.godina	4	1	3				1		11	18
UKUPNO 2022.godina			6	1			1		8	10

Od ukupno 11 krivičnih djela jedno KD je „Teška tjelesna povreda“ (Grad Bihać), 2 KD „Lahka tjelesna povreda“ (Grad Cazin i Grad Bihać), 1 KD „Nasilničko ponašanje“ (Općina Bosanski Petrovac), 2 KD „Učestvovanje u tuči“ (Grad Bihać i Grad Cazin), 1 KD „Razbojništvo“ (Grad Bihać), 1 KD „Ugrožavanje sigurnosti“ (Grad Cazin), 2 KD „Spolni odnošaj s djetetom“ (Grad Bosanska Krupa) i 1 KD „Iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije“ (Općina Velika Kladuša“. Za ova krivična djela prijavljeno je 18 lica.

Krivična djela je u 5 slučajeva prijavila obrazovna ustanova-škola, u 3 slučajeva roditelji, u jednom slučaju žrtva, u jednom slučaju Centar za socijalni rad i u jednom građanin.

Struktura prekršaja vezanih za vršnjačko nasilje

Iz oblasti javnog reda i mira ukupno je evidentirano 15 slučajeva narušavanja javnog reda i mira, te je evidentno povećanje za 1 ili 7,1 %, u odnosu na 2022.godinu.

U ovim narušavanjima JRiM evidentirana su 24 prekršaja, od kojih 16 prekršaja po Zakonu o JRiM i 8 prekršaj po ostalim propisima, te je u odnosu na 2022.godinu evidentno povećanje broja prekršaja za 5 ili 26,3 %.

	UKUPNO PREKRŠAJA	IZ ZAKONA O JRiM	GRADSKE/ OPĆINSKE ODLUKE	OSTALI PREKRŠAJI	BROJ POČINIOCA	PODNESENO ZAHTEVA ZA POKRETANJE PP	IZDATO PREKRŠAJNIH NALOHA
BIHAĆ	10	2		8	10		10
B.PETROVAC							
CAZIN	12	12			12	11	
S.MOST							
KLJUČ							
V.KLADUŠA							
B.KRUPA	1	1			1	1	
BUŽIM	1	1			2	1	
2023.godina	24	16	0	8	25	13	10
2022.godina	19	18	1	0	18	13	1

Za počinjene prekršaje ukupno je prijavljen 25 počinioca (povećanje za 7 ili 39 %, u odnosu na 2022.godinu), protiv kojih je podnešeno 13 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (identično stanje u odnosu na uporedni period 2022.godine) i 10 prekršajnih naloga (povećanje za 9 ili 900 %).

Prekršaji su evidentirani na području Grada Cazina (12), zatim Grada Bihaća (10), Grada Bosanska Krupa (1) i Općine Bužim (1).

Prema strukturi izvršenih prekršaja po Zakonu o JRiM najbrojniji su prekršaji: tuča-fizički napad-12 i vika, galama, drsko ponašanje-4, a po ostalim propisima: propuštanje dužnog staranja-8.

STRUKTURA PREKRŠAJA

<i>NAZIV PREKRŠAJA</i>	Bihać	B.Petrovac	Cazin	S.Most	Ključ	V.Kladuša	B.Krupa	Bužim	UKUPNO PREKRŠAJA	UKUPNO POČINILACA	ZAHTEVA ZA POKRETANJE PP	PREKRŠAJIH NALOHA
Vika, galama, drsko ponašanje			4						4	4	4	
Tuča-fizički napad	2		8				1	1	12	13	9	2
Propuštanje dužnog staranja	8								8	8		8
UKUPNO 2023.godina	10		12				1	1	24	25	13	10
UKUPNO 2022.godina	8		9			1	1		19	18	13	1

Nisu evidentirani slučajevi narušavanja JRiM, čiji su počinioci djeca do 14 godina starosti, a ista nisu prekršajno odgovorna.

Policijski službenici su u 2023.godini sačinili 115 službenih zabilješki koje se odnose na vršnjačko nasilje, te je evidentno povećanje za 52 ili 82,5 % u odnosu na uporedni period 2022.godine.

	Bihać	Bosanski Petrovac	Cazin	Sanski Most	Ključ	Velika Kladuša	Bosanska Krupa	Bužim	UKUPNO
I – XII 2023.	15	5	26	18	8	16	12	15	115
I – XII 2022.	15	3	20	1	4	10	8	2	63

Posebno je bitno istaći aktivnosti koje preduzima Uprava policije MUP USK posredstvom policijskih službenika RPZ policajaca, a vezano za prevenciju, ali i suzbijanje vršnjačkog nasilja:

- Na osnovu sačinjenih planova na prevenciji vršnjačkog nasilja održavaju edukaciju učenika u osnovnim i srednjim školama na USK.
- Kontinuirano vrše obilaskе škola uključujući i vrijeme kad škole ne rade.
- Ostvaruju aktivnu saradnju sa direktorima i pedagogima osnovnih i srednjih škola, kao i ostalim uposlenicima.
- Ostvaruju kvalitetniju saradnju sa centrima za socijalni rad.
- Realiziraju prisustvo policijskih službenika u blizini škola, naročito kada je najčešća frekvencija kretanja učenika (prije početka smjene, međusmjene, nakon nastave, za vrijeme odmora učenika).
- Provode aktivnosti provjere i utvrđivanja identiteta lica koja ne pohađaju školu i za koja se sumnja da bi mogli ugroziti sigurnost učenika i iste udaljavaju iz blizine škola, te eventualno vrše oduzimanje nedozvoljenih predmeta od istih.
- Provode Projekat „Rad policije u zajednici“.
- Vrše oduzimanje pronađenih raznih predmeta (nož, palica, boksera), kojima se mogu nanijeti povrede.
- Vrše obilaskе autobusnih stanica, kao i drugih mjesta po kojima se kreću ili na kojima se zatiču učenici u dolasku i odlasku u školu.
- Suzbijaju eventualno konzumiranje alkohola i zloupotrebu droga od strane učenika u školama i na javnim mjestima.
- Procesuiraju krivična djela i prekršaja počinjene vršnjačkim nasiljem.
- Poduzimaju ostale preventivne i represivne mjere.

Policijski službenici Unsko- saskog kantona postupaju profesionalno prema počiniocima ove vrste nasilja, uz poštovanje ličnosti počinioca vršnjačkog nasilja, stepena njegovog mentalnog razvoja, psihofizičke zrelosti i ostalih faktora bitnih za rad sa maloljetnim licima.

Procjene govore da još uvijek ima slučajeva prikrivanja i neprijavlivanja vršnjačkog nasilja iz straha, neshvatanja, nerazumijevanja, a što dovodi do težih oblika nasilja i stradanja žrtve.

Posebno su bitne edukacije, ne samo učenika, već i roditelja, prosvjetnih radnika ali i policije. Samo obučeni službenici, svatko za svoju oblast, moći će u ranoj fazi prepoznati vršnjačko nasilje, prijaviti ga i riješiti. Krajnji cilj treba biti škola bez nasilja.

Bitno je napomenuti da maloljetnici (djeca) starosti do 14 godina nisu krivično i prekršajno odgovorni, već njihovi roditelji, odnosno staratelji.

III OCJENA STANJA

A - Osnovna ocjena

➤ Analitički i statistički pokazatelji upućuju da je vršnjačko nasilje, kojim se najneposrednije ugrožava sigurnost učenika, prisutno i kao takvo prepoznato kao vid nasilja i na Unsko- sanskom kantonu.

➤ Ova vrsta nasilja manifestuje se češće vršenjem prekršaja ili drugih manje štetnih i sitnih incidenata (fizički napad, verbalni konflikt, psihičko maltretiranje, cyber i seksualno uznemiravanje), a nerijetko i kroz vršenje krivičnih djela.

➤ Činjenica je da se najveći broj vršnjačkog nasilja rješava na nivou škola – porodica – centar za socijalni rad, bez prisustva policije.

➤ Još uvijek ima slučajeva da se iz straha, zablude ili sličnih razloga jedan dio vršnjačkog nasilja ne prijavljuje, naročito kada je u ranoj fazi, tako da se ono produžava, žrtva trpi, a počinioc ostaje nekažnjen.

➤ Zbog toga su neophodne kvalitetne edukacije ne samo djece, već i roditelja, prosvjetnih radnika, te službenika centara za socijalni rad i policijskih službenika.

➤ U 2023. godini evidentirano je povećanje ukupnog broja slučajeva vršnjačkog nasilja za 45 ili 116 %.

➤ U odnosu na uporednu 2022. godinu, ukupan broj KD je povećan za 3 ili 37,5 %, ukupan broj narušavanja JRiM povećan je za 1 ili 7,1 % i povećan je broja ostalih događaja/incidenata za 48 ili 208,7 %.

➤ Slučajevi vršnjačkog nasilja evidentirani su na području svih gradova i općina.

➤ Krivična djela evidentirana su na području Grada Bihaća (4), Grada Cazina (3), Grada Bosanska Krupa (2), Općine Velika Kladuša (1) i Općine Bosanski Petrovac (1).

➤ Narušavanja JRiM su evidentirani na području Grada Cazina (10), Grada Bihaća (3), Grada Bosanska Krupa (1) i Općine Bužim (1).

➤ Ostali događaji (incidenti) su evidentirani na području Grada Bihaća (21), Grada Cazina (13), Općine Sanski Most (12), Grada Bosanska Krupa (10), Općine Velika Kladuša (8), Općine Bužim (6) i Općine Ključ (1).

➤ Ukupno vršnjačko nasilje je u porastu na području svih gradova i općina: Grada Bihaća (za 19 slučajeva), Općine Sanski Most (za 11 slučajeva), Grada Cazina (za 6 slučajeva), Grada Bosanska Krupa (za 5 slučajeva), Općine Bužim (za 5 slučajeva), Općine Velika Kladuša (za 4 slučajeva), Općine Bosanski Petrovac (za 1 slučaj) i Općine Ključ (za 1 slučaj).

➤ Evidentno je povećanje ukupnog broja počinioca za 62 ili 111 %, a među počiniocima dominiraju muški počinioci sa 81,4 %.

➤ Po strukturi najbrojniji su počinioci starosti od 14 do 16 godina (76 ili 64 %). Najviše počinilaca evidentirano je na području Grada Bihaća (41) i Grada Cazina (32).

➤ Također evidentirano je povećanje ukupnog broja žrtava za 45 ili 112,5 %, od kojih je 61 % muških.

➤ Po starosnoj strukturi najbrojnije su žrtve starosti od 14 do 16 godina (50 ili 58,8 %).

➤ Evidentirano je 11 krivičnih djela u 2023. godini sa elementima vršnjačkog nasilja i to 1 KD „Teška tjelesna povreda“, 2 KD „Lahka tjelesna povreda“, 1 KD „Nasilničko ponašanje“, 2 KD „Učestvovanje u tuči“, 1 KD „Razbojništvo“ 1 KD „Ugrožavanje sigurnosti“, 2 KD „Spolni odnošaj s djetetom“ i 1 KD „Iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije“, za koja je prijavljeno 18 lica.

➤ U 2023. godini evidentirano je 15 slučajeva narušavanja JRiM-a sa elementima vršnjačkog nasilja, u kojima su evidentirana ukupno 24 prekršaja, među kojima dominiraju tuča, fizički napad (12), a najbrojniji prekršaji su na području Grada Cazin (12) i Grada Bihaća (10).

➤ Najviše slučajeva vršnjačkog nasilja prijavljeno je od strane roditelja – 51 i obrazovnih ustanova - 22.

Na osnovu navedenog, stanje sigurnosti učenika od vršnjačkog nasilja u 2023. godini u cjelini se može ocijeniti kao zadovoljavajuće.

B - Rezime

Rezimirajući izloženo za 2023. godinu treba naglasiti:

➤ Vršnjačko nasilje prisutno je na Unsko– sanskom kantonu i sa njim se ugrožava sigurnost učenika.

➤ Pozitivno je da nije bilo smrtnih slučajeva, niti samoubistava zbog vršnjačkog nasilja.

➤ Policija se i u većini slučajeva susreće uglavnom sa posljedicama vršnjačkog nasilja, kada ono poprimi teže oblike, a pretpostavlja se da se jedan dio ovog nasilja i ne prijavi policiji.

➤ Za efikasno suzbijanje vršnjačkog nasilja veoma su bitne edukacije, kako policijskih, tako i službenika drugih institucija, roditelja, prosvjetnih radnika i dr..

- Nasilje se najčešće događa u školama ili njihovoj blizini ali ga ima i na putu do škole (autobuske stanice, javne površine, parkovi i sl.).
- Vršnjačko nasilje u 2023.godini je u porastu za 52 slučaja ili 116 %.
- Broj počinitelaca vršnjačkog nasilja je u porastu za 111 %, kao i žrtava vršnjačkog nasilja za 113%.
- Najbrojniji počinioci, ali i žrtve vršnjačkog nasilja su muškarci.
- Evidentno je da je došlo do porasta broja ženskih počinioca vršnjačkog nasilja za 1000 %, kao i broja ženskih žrtava vršnjačkog nasilja za 450 % .
- U 2023.godini vršnjačko nasilje najizraženije je bilo na području Grada Bihaca (28) i Grada Cazina (26).
- Sva evidentirana krivična djela u sklopu vršnjačkog nasilja su rasvijetljena uz profesionalan rad policije.

C – Prijedlog mjera

- U kontinuitetu vršiti edukacije policijskih službenika, roditelja, prosvjetnih radnika i djece o vršnjačkom nasilju.
- Intenzivirati aktivnosti policije, naročito preventivnog karaktera, a u cilju daljnjeg jačanja sigurnosti učenika od vršnjačkog nasilja. Kroz pojačanu pozorničko- patrolnu djelatnost i adekvatan angažman policajaca zaduženih za rad sa zajednicom (RPZ) razvijati daljnje preventivne oblike kako bi se vršnjačko nasilje smanjilo i svelo na najmanju moguću mjeru.
- Ostvariti kontinuiranu saradnju sa školama i roditeljima učenika, u skladu sa svojim obavezama i nadležnostima.
- Kontinuirano jačati saradnju policije sa centrima za socijalni rad, ministarstvom obrazovanja, pravosudnim organima, vladinim i nevladinim udruženjima, i drugim institucijama, koje se bave vršnjačkim nasiljem radi preduzimanja planskih i zajedničkih aktivnosti, posebno edukativnog karaktera.
- Posebnu pažnju posvetiti već evidentiranim počiniocima nasilja, te licima izvan škole koja ugrožavaju sigurnost učenika, kao i školskim ustanovama u kojima je navedena problematika najizraženija, te ciljano u istima pojačati zajedničko djelovanje svih nadležnih. Obezbjediti preventivno prisustvo policijskih službenika u blizini škola, na važnijim raskrnicama, autobusnim stanicama i drugim mjestima okupljanja učenika na putu do škole.
- Kroz medijske istupe policijskih službenika, na raznim sastancima i drugim okupljanjima i kroz saradnju sa zajednicom obuhvatiti i problematiku vršnjačkog nasilja, a sve u cilju podizanja svijesti o njegovoj štetnosti po društvo u cjelini.

- Nastaviti provođenje planiranih aktivnosti policijskih službenika po osnovnim i srednjim školama, s ciljem podizanja svijesti učenika o štetnosti vršnjačkog nasilja, kao i posljedicama koje ovaj vid nasilja može izazvati kod djece i maloljetnika, te u iste aktivnosti uključiti nadležne službe Ministarstva obrazovanja USK i sve vladine i nevladine organizacije, koje se bave navedenom problematikom.
- U narednom periodu Uprave policije MUP-a USK-a sačinit će Okvirni plan djelovanja sa konkretnim mjerama i zadacima koje će provoditi policijski službenici Uprave policije u skladu sa svojim nadležnostima.

Obrađivač: Alagić Jasmina

Načelnik Sektora kriminalističke policije
Samostalni inspektor

502. Viteške brigade br.2, 77000 Bihać, BiH, Tel: +387/37/224 224, Fax: +387/37/ 221-560
Web: www.mupusk.gov.ba, e-mail: mupusk@mupusk.gov.ba, info@mupusk.gov.ba

Na osnovu člana 93. i 96. stav (2) Poslovnika Skupštine Unsko-sanskog kantona ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj: 9/17 i 11/21), na prijedlog Vlade Unsko-sanskog kantona, Skupština Unsko-sanskog kantona na ... sjednici, održanoj dana 2024. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I

Prima se na znanje Informacija o stanju sigurnosti od vršnjačkog nasilja u školama na području Unsko-sanskog kantona za 2023. godinu, broj: 05-04/04-1-04-34/24 od 21.2.2024. godine.

II

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj:
Bihać,

Predsjedavajući Skupštine
Unsko-sanskog kantona
Zikrija Duraković